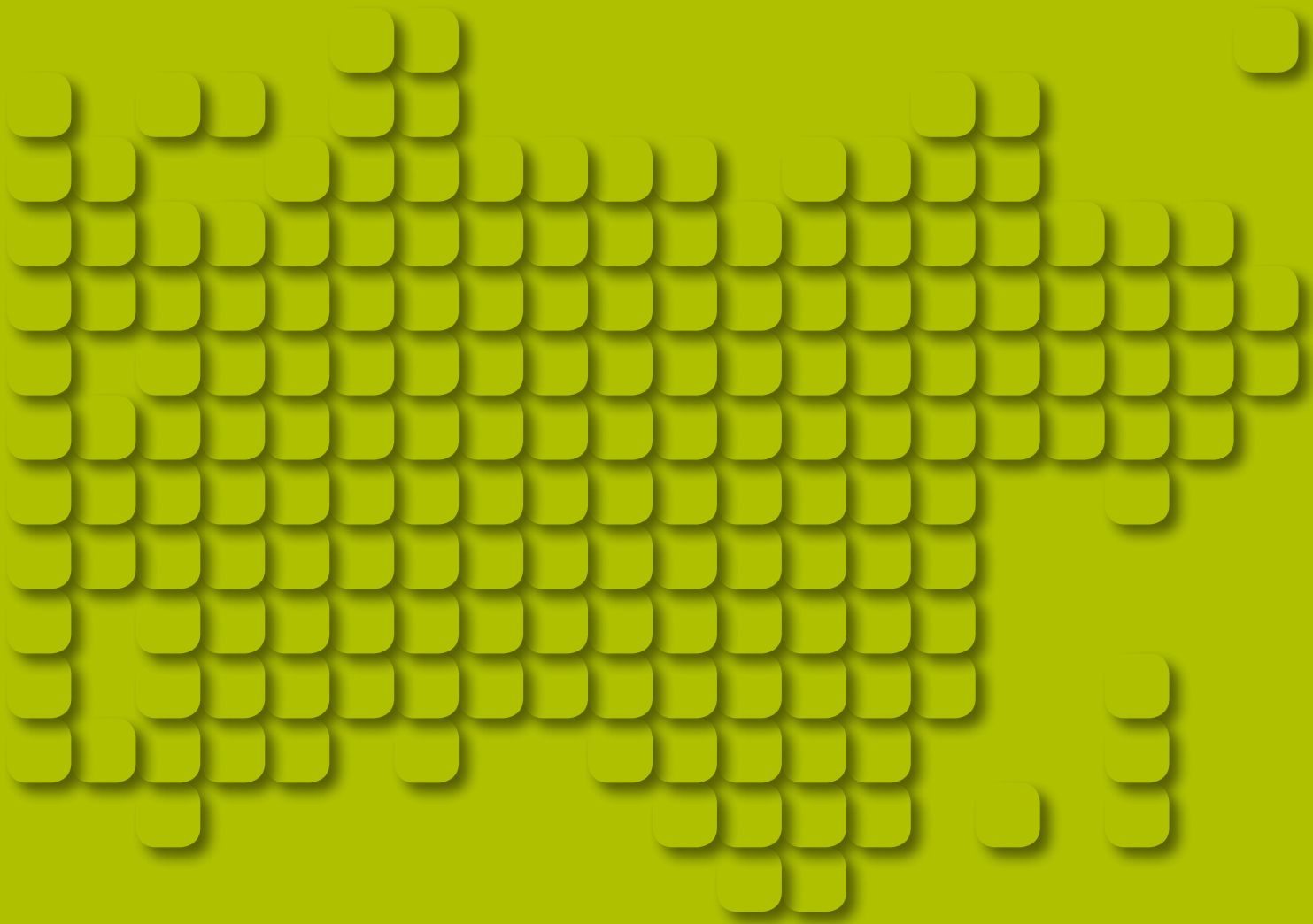
Rammeaftale 2017

Udviklingsstrategi og Styringsaftale

De 19 kommuner i regionen
og Region Midtjylland

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse **2**
Forord **4**
Sammenfatning **6**

Udviklingsstrategi **9**
Kapitel 1. Indledning **10**
Kapitel 2. Hvad er omfattet af rammeaftalen **11**
2.1 Samarbejdet om Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2017 12
2.2 Fælles mål og visioner 12
2.3 Bruger- og pårørendeinddragelse 13
2.4 Samarbejde med Socialtilsyn Midt 14
Kapitel 3. Fokus- og udviklingsområder i 2017 ..... **16**
3.1. Kommunikationsområdet 16
3.2. Voksenhandicap 17
3.3. Fælles metodeudvikling- og anvendelse 17
Kapitel 4. Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser **18**
4.1 Voksenområdet 18
4.2. Børn- og ungeområdet 20
Kapitel 5. Afrapportering på Centrale Udmeldinger fra 2015 ..... **21**
5.1. Borgere med svære spiseforstyrrelser 21
Kapitel 6. Fælles fokus på de sikrede institutioner **23**
Kapitel 7. Specialundervisningsområdet **24**

Styringsaftalen **26**
Kapitel 8. Indledning **27**
Kapitel 9. Tilbud omfattet af styringsaftalen **28**
Kapitel 10. Udviklingen i taksterne **29**
Kapitel 11. Prisstrukturen for de omfattede tilbud **31**
11.1 Principper for takstfastsættelse 31
11.2 Indhold af taksterne 31
11.3 Forudsætninger der aftales i forbindelse med den årlige rammeaftale 32
11.4 Taksttyper 33
11.5 Regulering af over-/underskud 34
Kapitel 12. Oprettelse og lukning af tilbud og pladser **35**
12.1 Procedurer for justering af rammeaftalen 35
12.2 Tilpasninger og ændringer i kapaciteten 35
12.3 Udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud 36
12.4 Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede institutioner 36
12.5 Koordinationsstruktur 36
Kapitel 13. Afregning for brug af tilbud **38**
13.1 Betalingsaftale 38
13.2 Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftlig 38
13.3 Afregningsproceduren 38
13.4 Opsigelsesvarsel 39
13.5 Forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar 39
Kapitel 14. Kommunale overtagelser af regionale tilbud **40**
14.1 Procedure for kommunale overtagelser 40

Bilag til Rammeaftale 2017:

<u>Udviklingsstrategi 2017</u> omfatter følgende bilag:

Bilag 1. Målgruppebeskrivelse
Bilag 2. Udviklingsplan for Sølund 2017
Bilag 3. Udviklingsplan, Region Midtjylland, 2017 – "Specialområde Socialpsykiatri Voksne" samt "Specialområde Autisme"
Bilag 4. Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger
Bilag 5. Organisering på det specialiserede socialområde
Bilag 6. Udtræk fra Tilbudsportalen, samlet overblik over tilbud i den midtjyske region
Bilag 7. Central Udmelding vedr. borgere med svære spiseforstyrrelser.

<u>Styringsaftale 2017</u> omfatter følgende bilag:

Bilag 1. Tilbudsviften – oversigt over alle tilbud omfattet af rammeaftalen inklusiv takster og nøgleoplysninger (pr. januar 2017)
Bilag 2. Aftale om omkostningsberegning og betalingsmodeller samt abonnementsordninger.
Bilag 3. Oversigt over antal pladser omfattet af rammeaftalen, fordelt på målgruppe og driftsherre (pr. januar 2017)

Bilag kan findes på dette link:
http://rammeaftale.viborg.dk/Rammeaftale/Rammeaftale-2017

Rammeaftale 2017 samt bilag kan også hentes på kommunernes og Region Midtjyllands hjemmesider.

Forord

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre et samlet overblik over tilbudsviften på det område, som de 20 driftsherrer i regionen samarbejder om. Samtidig er det formålet med rammeaftalen at skabe overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel på tilbud og ydelser inden for aftalens område.

Derudover er det formålet med rammeaftalen at:

- Sikre og styre den faglige udvikling af tilbuddene på tværs af kommune-grænser, så alle kommuner til stadighed er i stand til at tilbyde de rigtige tilbud af høj kvalitet til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer
- Skabe synlighed og gennemskuelighed om kapacitet, behov for pladser samt takst- og udgiftsudviklingen
- Sikre koordinering og udvikling af nye tilbud særligt til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer, så ekspertise og ressourcer på særlige områder anvendes hensigtsmæssigt

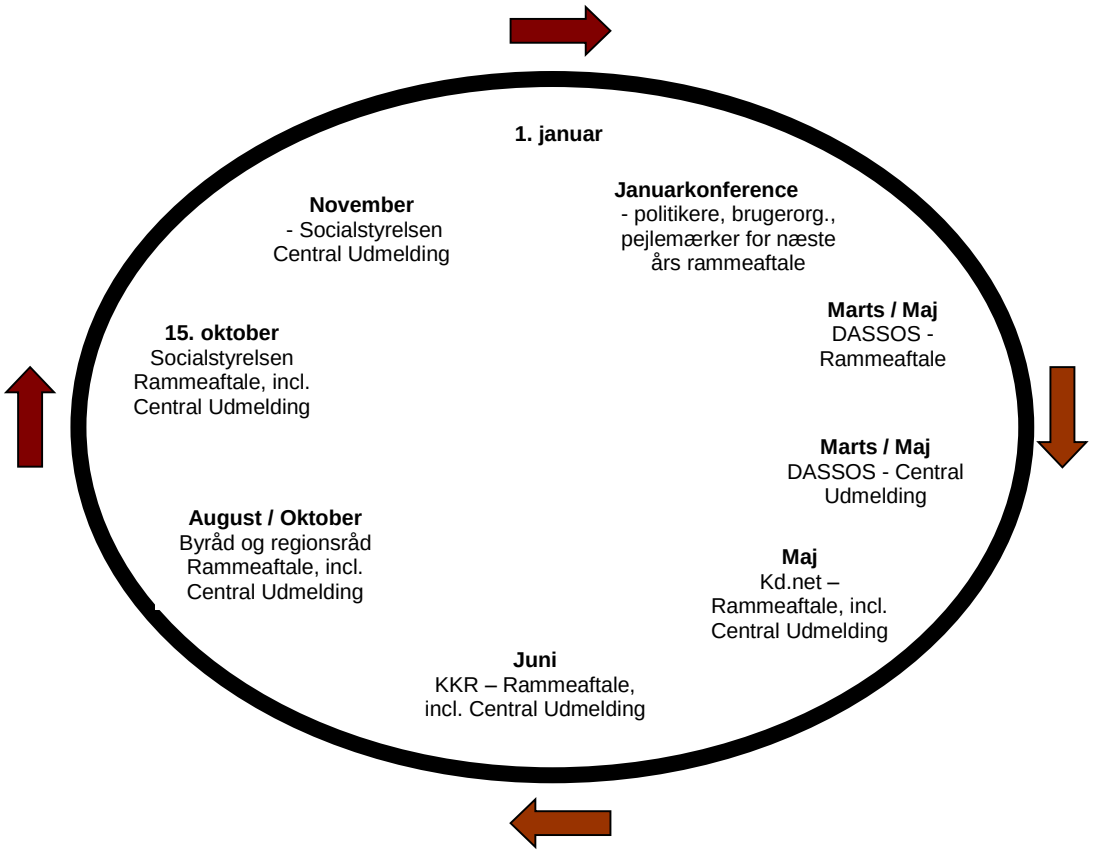
Rammeaftalen er opdelt i henholdsvis en faglig udviklingsdel (Udviklingsstrategien) og en kapacitets- og økonomistyringsdel (Styringsaftalen). Fristen for indgåelse af Udviklingsstrategien og Styringsaftalen – tilsammen Rammeaftale 2017 - er den 15. oktober 2016.

Rammeaftalen tager afsæt i indberetninger fra de 19 kommuner og Region Midtjylland om det forventede behov for tilbud på det sociale område og deres overvejelser om tilbudsviften det kommende år. Rammeaftalen er udarbejdet i tæt samarbejde med repræsentanter fra administrationen i kommunerne og Region Midtjylland, hvormed der er skabt et godt afsæt for en fælles indsats på det sociale område.

For borgerne har det gode samarbejde stor betydning. Koordinering af indsatsen er medvirkende til at sikre, at der altid er tilbud af høj faglig kvalitet – uanset om det er egen kommune, anden kommune eller Region Midtjylland, der driver tilbuddet.

Samtidig har det stor betydning for kommunerne og Region Midtjylland, at koordineringen af tilbudsviften bliver en succes - at der sikres den bedst mulige anvendelse af tilbuddene på rammeaftalens område såvel fagligt som økonomisk.

Et årshjul for rammeaftalearbejdet ser i grove træk ud som skitseret herunder:

Det er Den Administrative Styregruppe for Social- og Specialundervisningsområdet (DASSOS), herunder Forretningsudvalget, som har deltagelse af embedsmænd fra kommunerne og Region Midtjylland, der har forberedt arbejdet omkring Rammeaftalen inden fremsendelse til Kommunekontaktrådet (KKR) og vedtagelse af de 20 driftsherrer. Se bilag 5 for yderligere information om organiseringen på det specialiserede socialområde.

Sammenfatning

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre en åben dialog om udviklingen på det specialiserede socialområde.

Aftalen skal dels fungere som et redskab, der sikrer balance i udbud og efterspørgsel efter specialiserede sociale tilbud ud fra hensyn til driftssikkerhed, forsyningssikkerhed og en rationel økonomi, og dels sikrer fleksibilitet og faglig udvikling i tilbuddene.

Udviklingsstrategi:

Fokus- og udviklingsområder

I Rammeaftale 2017 har de midtjyske kommuner og Region Midtjylland i fællesskab en række fokusområder, hvor det findes særlig vigtigt, at der i det fremadrettede samarbejde er en øget bevågenhed:

1. Kommunikationsområdet

Kommunikationsområdet dækker indsatser til mennesker med tale-, høre- eller synshandicap. Handicappet kan enten være medfødt eller opstået som følge af sygdom eller ulykke. I den midtjyske region skal borgere med særlige og komplekse kommunikationsbehov fortsat sikres en effektfuld rehabiliteringsindsats af høj kvalitet. Forudsætningen for dette er rationel drift og et fagligt og økonomisk bæredygtigt kommunikationsområde.

I regi af Rammeaftale 2017 vil de midtjyske kommuner og region afdække eventuelle udfordringer på området mere konkret. Første skridt er de kommunale indberetninger i forbindelse med udarbejdelse af Rammeaftale 2017, hvor kommunerne særskilt har vurderet sammenhængen mellem deres behov for tilbud af denne karakter og udbuddet af pladser. Envidere har kommunerne vurderet kompetencer, metoder og anvendelsen af velfærdsteknologi.

2. Voksenhandicapområdet

For at omsætte KKR-målsætningen på Voksenhandicapområdet i praksis, har Den Administrative Styregruppe på Social- og Specialundervisningsområdet (DASSOS) besluttet, at kommuner og region i fællesskab skal udarbejde et rammepapir, der tegner et samlet billede af, hvordan parterne sikrer en styrket indsats på voksen-handicapområdet. Rammepapiret tager afsæt i en fælles forståelse af, at en styrket indsats kan bidrage til dels at skabe bevægelse og fortsat fremdrift i den enkelte borgeres sag og dels at indfri et stort fagligt og økonomisk udviklingspotentiale på voksenhandicapområdet. Centralt er derfor også en fortsat fokus på velfærds-teknologi, metodeanvendelse og- udvikling.

3. Fælles metodeudvikling- og anvendelse

I regi af Rammeaftale 2017 er der enighed om, at der ud over metodeudvikling også skal sættes fokus på metodeanvendelse. Et centralt element bliver derfor inddragelse af evidensbaserede metoder og anvendelse af velfærdsteknologi for at nå de opstillede målsætninger. Dermed sikres den bedst mulige ressourceanvendelse samt fortsat fokus på en styrket indsats, effektive løsninger og god kvalitet i den sociale praksis.

DASSOS har besluttet, at der igangsættes et nyt fælles metodeudviklingsprojekt på handicapområdet. Projektet fokuserer på *"Udvikling og afprøvning af tværsektorielle arbejdsmetoder i støtten til borgere med handicap inspireret af collective impact-tilgangen".* Hvor det er muligt og relevant skal collective impact-tilgangen suppleres af velafprøvede og eksisterende velfærdsteknologiske løsninger. Projektet vil med fordel fortsættes og udbygges i 2017, hvis tilbagemeldinger er positive.

Sammenhæng, kommunernes behov for specialiserede tilbud og udbud
I forbindelse med udarbejdelsen af Rammeaftale 2017 har kommunerne udarbejdet en vurdering af den oplevede sammenhæng mellem kommunens behov for specialiserede tilbud og det samlede udbud af specialiserede tilbud i 2017.

Overordnet set tilkendegiver de midtjyske kommuner, at der er sammenhæng eller høj grad af sammenhæng mellem kommunernes behov for specialiserede tilbud og det samlede udbud af tilbud, der er omfattet af rammeaftalen. Dette gælder på såvel voksenområdet som børn- og ungeområdet.

Flere kommuner noterer en generel øget tilgang til området, borgere med ønsker om at bosætte sig i lokalområdet samt kommunernes ønsker om øget selvforsyning af botilbud. Det betyder også, at kommunerne har fokus på midlertidige, fleksible og mindre omkostningstunge pladser i eget regi, herunder bostøtte og på sigt mindre efterspørgsel efter eksterne tilbud.

Afrapportering på Centrale Udmeldinger fra 2015
Til behandling i Udviklingsstrategi 2017 udmeldte Socialstyrelsen pr. 1. november 2015 en Central Udmelding for borgere med svære spiseforstyrrelser.

Indberetningerne fra de midtjyske kommuner viser, at kommunerne i vid udstrækning oplever, at der er sammenhæng mellem kommunernes behov for højt specialiserede indsatser til voksne med en svær spiseforstyrrelse og det samlede udbud heraf. Enkelte kommuner angiver, at de oplever udfordringer med at sikre sammenhæng mellem kommunernes behov for højt specialiserede indsatser til børn og unge med en svær spiseforstyrrelse og det samlede udbud heraf. Dette er der, for flere kommuners vedkommende, fokus på at håndtere.

Fælles fokus på de sikrede institutioner
Kommuner og regioner har på tværs af landet i de to seneste rammeaftaler sat fokus på tværgående koordination og udvikling af de sikrede institutioner. Der er på den baggrund gennemført en benchmarkinganalyse blandt samtlige driftsherrer med fokus på ressourceforbruget og koblingen heraf til både de socialfaglige indsatser samt undervisningsdelen.

Kommuner og regioner på tværs af landet og i den enkelte region indgår i en forpligtende dialog om følgende udviklingsområder:
1. Kapacitetsudvikling på de sikrede institutioner
2. Kerneopgaven i de sikrede institutioner
3. Samarbejde om den unge fra indslusning til udslusning

Styringsaftale:

Udvikling i taksterne
Der er enighed om følgende udvikling i taksterne:

- At udgiftsstyring på dette område fortsat er vigtig, da det må forventes, at de samlede kommunale udgifter fortsat vil være under pres.

- At der fortsat skal være fokus på udviklingen af omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Dette kan ske ved sammenlægning og omlægning af tilbud, udvikling af nye og anderledes tilbud, kortere opholdstider, fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau.

- At der fortsat skal arbejdes med nye måder at styre udgiftsudviklingen på bl.a. gennem øget fokus på visitationen og den fælles metode-udvikling og anvendelse.

- At indførelse af differentierede takster for de enkelte tilbud fortsættes med henblik på at sikre større gennemsigtighed mellem ydelse og takst.

- At overheadprocenten i takstberegningen er maksimale procenter, dvs. driftsherrerne bl.a. kan reducere administrationsomkostningerne fra det nuværende niveau på 6,1 %.

- At indgå i dialog med de private driftsherrer/tilbud om fortsat udvikling af mere omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Herunder at de private driftsherrer/tilbud reducerer deres udgifter og dermed taksterne svarende til de offentlige driftsherrers reduktion gennem de senere år.

- Der foretages en samlet reduktion af taksterne med minimum 3% i perioden 2015-2018, med mulighed for at medregne den reduktion af taksterne, som er gennemført fra 2014 til 2015.

- Driftsherrerne har mulighed for at fordele nedsættelsen forskelligt på voksen og børneområdet, og på de forskellige tilbud. Takstreduktionen skal således ses som et gennemsnit af den enkelte driftsherres samlede tilbud omfattet af rammeaftalen. Takstreduktionen skal ses i forhold til den ordinære takst for 2015 (dvs. uden over-/underskud indregnet). (Afskrivning og forrentning af bygninger mv. indgår ikke, men følger blot de gældende beregningsprincipper. Desuden kan bidragsprocenten til tjenestemandsopsparing ikke ændres). Det bemærkes at udgiftsbudgetterne og dermed taksterne derudover er omfattet af den almindelige pris- og lønregulering.

- I særlige tilfælde kan der mellem driftsherren og køberkommunerne indgås aftale om en anden takstudvikling end ovenstående.

- De sikrede institutioner Koglen og Grenen samt institutionen MultifunC er ikke omfattet af takstreguleringen.

Udviklingsstrategi

Kapitel 1. Indledning

Proceskravene til rammeaftalen er begrænsede, således at det i høj grad er op til kommunerne selv at vurdere, hvilke oplysninger der er nødvendige i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen, herunder hvilke tilbudstyper, temaer eller målgrupper, der for et givet år skal være i fokus i Udviklingsstrategien.

I forbindelse med fastlæggelse af Udviklingsstrategien skal kommunalbestyrelserne i hver region behandle Socialstyrelsens eventuelle Centrale Udmelding af målgrupper eller særlige indsatser på det mest specialiserede socialområde og området for den mest specialiserede specialundervisning. Til behandling i Udviklingsstrategi 2017 er udmeldt målgruppen "borgere med svære spiseforstyrrelser".

Ifølge bekendtgørelsen om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene ældreboligområde, kan ministeren senest 1. januar udmelde særlige temaer eller tilbud, som skal behandles i rammeaftalen. Som følge af Socialstyrelsens Centrale Udmeldinger omkring ovenstående målgrupper, har ministeren valgt ikke at benytte sig af muligheden for at udmelde et ministertema i relation til Rammeaftale 2017.

Udviklingsstrategien skal have fokus på den faglige udvikling i de omfattede tilbud og skal samtidig også indeholde et samlet skøn over behovet for regulering i antallet af pladser og tilbud. I overensstemmelse med lovgivningen skal de respektive kommunalbestyrelser og regionsrådet derfor have en drøftelse af, om udbuddet af og behovet for pladser og tilbud i det eller de foregående år har været overensstemmende både i forhold til antal pladser og tilbud og i forhold til tilbuddenes indhold.

I den midtjyske region er kommunerne derfor blevet bedt om at vurdere, om de oplever sammenhæng mellem kommunernes behov for specialiserede tilbud og det samlede udbud af specialiserede tilbud til de nævnte målgrupper. Kommunerne er i den forbindelse blevet bedt om at tage højde for de tendenser og bevægelser samt deres etablering af forebyggende foranstaltninger.

Kapitel 2. Hvad er omfattet af rammeaftalen

Myndighedsansvaret, ansvaret for forsyningen og ansvaret for finansieringen på det sociale område er placeret i kommunerne. Det indebærer, at den enkelte kommunalbestyrelse har det samlede ansvar for at træffe afgørelser om borgerens visitation til tilbud, sikre at der er relevante tilbud til borgerne samt finansiere tilbuddene.
At kommunerne har forsyningsansvaret, jf. Servicelovens § 4, betyder, at de skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter Serviceloven. Denne forpligtelse kan de opfylde ved enten selv at oprette tilbuddene eller samarbejde med regionen, andre kommuner eller private leverandører.

Regionen har leverandøransvar, jf. Servicelovens § 5. Det samme leverandøransvar har de kommuner, som overtager tilbud, der er omfattet af rammeaftalen. Leverandøransvaret indebærer en forpligtelse til at stille tilbuddene til rådighed efter aftale med kommunerne og drive dem fagligt og økonomisk forsvarligt, herunder tilpasse kapaciteten, udvikle tilbuddene og føre tilsyn. For at kunne leve op til leverandøransvaret er det en væsentlig forudsætning for regionen og de kommunale leverandører, at der løbende er dialog om de akutte og fremtidige behov.

Ud over tilbud omfattet af rammeaftalen driver kommunerne en række andre sociale tilbud. Kommunerne opfordrer i fællesskab til, at takstberegningsprincipperne er gældende for alle tilbud, jf. Styringsaftalen.

Parterne har aftalt, at specialiserede sociale tilbud, hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren, er en del af Rammeaftalen.
Alle regionale tilbud vil være omfattet af rammeaftalen. Private tilbud er ikke omfattet af rammeaftalen, men rammeaftalen får dog afsmittende effekt for de private leverandører, da aftalerne i høj grad angiver de rammer, som området kommer til at udvikle sig inden for.

Rammeaftalens anvendelsesområde er følgende typer af tilbud, der ligger i regionen:

Tabel 2.1. Lovhjemmel for tilbud omfattet af rammeaftalen

Lovgivning	Indhold
Serviceloven § 32	Særlige dagtilbud til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 36	Særlige klubtilbud til større børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 66, stk. 1, 2, jf. lovens § 142, stk. 1, nr. 1	Generelt godkendte plejefamilier og generelt godkendte kommunale plejefamilier
Serviceloven § 66, stk. 5	Opholdssteder for børn og unge
Serviceloven § 66, stk. 6	Døgninstitutioner til børn og unge
Serviceloven § 83 *	Personlig hjælp, pleje og støtte
Serviceloven § 84 *	Afløsning/aflastning af ægtefæller eller andre nære pårørende
Serviceloven § 85 *	Hjælp, pleje, støtte
Serviceloven § 86 *	Genoptræning og vedligeholdelsestræning
Serviceloven § 87 *	Som §§ 83-85 med døgnvarighed
Serviceloven § 97 *	Ledsagelse (voksne under 67 år)
Serviceloven § 98 *	Særlig kontaktperson til døvblinde (voksne under 67 år)
Serviceloven § 101	Behandling af stofmisbrug (social behandling)

Serviceloven § 102 *	Hjælp, pleje, støtte af behandlingsmæssig karakter
Serviceloven § 103	Beskyttet beskæftigelse
Serviceloven § 104	Aktivitets- og samværstilbud
Serviceloven § 107	Midlertidig boform til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt aflastningstilbud
Serviceloven § 108	Længerevarende boform til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 109	Kvindekrisecentre mv.
Serviceloven § 110	Forsorgshjem mv.
Serviceloven § 112 (jf.§5, stk.2)	Hjælpemidler i nogle tilfælde til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Almenboligloven 105 b	Almene ældreboliger, der ejes af en region, en kommune, en almen boligorganisation eller en selvejende institution, for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne
Folkeskoleloven § 20, stk. 3	Lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud (børn og unge)
Specialundervisningsloven § 1, stk. 2	Lands- og landsdelsdækkende tilbud (voksne)
Specialundervisningsloven § 1, stk. 3	Tilbud til personer med tale-, høre- og synshandicap (kommunikation).
Plejeboliger efter lov om boliger for ældre og personer med handicap	
Køb af specialrådgivningsydelser i tilknytning til de konkrete tilbud, der er omfattet af styringsaftalen, jf. § 11, stk. 1.	

Note: Tilbud efter Serviceloven §§ 83-87, §§ 97-98 samt § 102 indgår, hvor ydelser efter disse paragraffer ydes i tilknytning til tilbud omfattet af rammeaftalen efter Almenboligloven § 185 b.

Det er rammeaftalen i beliggenhedsregionen, der er gældende, hvis kommuner ønsker at anvende et tilbud i en anden region.

Kommunerne og LOS (Landsforeningen af opholdssteder) har løbende konstruktive drøftelser om rammeaftalens afsmittende effekt for de private leverandører.

2.1 Samarbejdet om Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2017

I Region Midtjylland er Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2017 udarbejdet i en åben dialog mellem de 19 kommuner og Region Midtjylland. Det er DASSOS, som har deltagelse af embedsmænd fra kommunerne og Region Midtjylland, der har forberedt arbejdet omkring rammeaftalen. Målet har været en aftale, der dels giver et samlet overblik over tilbudsviften i regionen og dels skaber et fælles afsæt for udvikling af indsatsen over for borgerne.

DASSOS har godkendt det endelige udkast til Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2017 den 18. maj 2016 og KKR den 16. juni 2016. Samtidig er rammeaftalen endeligt godkendt i de enkelte kommunalbestyrelser og i regionsrådet.

2.2 Fælles mål og visioner

De 19 kommuner og Region Midtjylland har en fælles opgave med udarbejdelsen af rammeaftalen. Den skaber et fælles udgangspunkt for det mellemkommunale

samarbejde og samarbejdet mellem kommuner og Region Midtjylland om indsatsen på det sociale område.

Den socialpolitiske linje tegnes af den enkelte kommune, der formulerer mål og visioner for egne tilbud. Samtidig har kommunerne og Region Midtjylland i fællesskab formuleret en række mål og visioner, der danner en fælles ramme om indsatsen på det sociale område.

Fælles mål og visioner for borgerne
Kommunerne og Region Midtjylland vil i fællesskab arbejde for at:

- Sikre borgerne en dynamisk og fleksibel socialsektor, der tager afsæt i den enkeltes ønsker, behov og muligheder.
- Sikre borgerne en socialsektor, hvor ressourcerne udnyttes optimalt.
- Sikre borgerne en sammenhængende og koordineret indsats på tværs af kommune- og regionsgrænser og på tværs af sektorer.
- Sikre borgere med særlig behov fuld adgang til specialiserede tilbud og behandling, således at den brede vifte af tilbud og den særlige ekspertise, som borgerne benytter sig af, understøttes og udvikles.

2.3 Bruger- og pårørendeinddragelse

Omdrejningspunktet for indsatsen på det sociale område er et godt samarbejde med brugerne og de pårørende om tilbuddene, herunder om ændrede behov og ønsker. Derfor vil kommunerne og Region Midtjylland arbejde for et åbent og tillidsfuldt samarbejde med brugere og pårørende på flere niveauer:

- Dels i de enkelte tilbud hvor indsatsen ydes:

  Beslutningen om, hvordan der i det enkelte tilbud arbejdes med bruger- og pårørendeinvolvering træffes af den enkelte kommune og af Region Midtjylland i forhold til de tilbud, den enkelte myndighed driver.

  Af informationerne om de enkelte tilbud vil det fremgå, hvilke rammer der er for bruger- og pårørendeindflydelse, herunder om der er etableret bruger- og pårørenderåd.

- Dels med politiske og administrative beslutningstagere i den enkelte kommune:

  Tilbagemeldinger til de politiske og administrative systemer om indsatsen på det sociale område har stor betydning. Derfor inddrager de enkelte kommuner løbende det kommunale handicapråd i processen omkring udarbejdelsen af den årlige rammeaftale.

- Dels med politiske og administrative beslutningstagere på regionalt niveau:

  Formand og næstformand fra de lokale brugerorganisationer deltog den 25. januar 2016 i Politikerkonferencen. Under overskriften *"Fra bruger til medborger – nye veje til udvikling på handicapområdet"* drøftede de sammen

med lokale kommunalpolitikere en række dilemmaer og paradokser på handicapområdet, jf. kapitel 3.

- Dels med regionale interesseorganisationer:

  I et samarbejde mellem Danske Handicaporganisationer, Skole og Samfund samt KKR Midtjylland er der etableret et regionalt dialogforum (Dialogforum Midtjylland). Dette forum drøfter generelle spørgsmål og temaer for udvikling af det sociale område.

2.4 Samarbejde med Socialtilsyn Midt

Kommuner, Region og Socialtilsyn Midt vil i 2017 fortsætte dialogen og det gode samarbejde, som hidtil har været gældende. Den indsigt i kvaliteten i tilbuddene, som tilsynet giver, er vigtig for kommuner og region i arbejdet med at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene. De enkelte kommuner vil derfor fokusere yderligere på de emner, som Socialtilsyn Midt fremhæver i deres årsrapport 2015.

Konklusionerne fra Socialtilsynets seneste årsrapport skal indgå i drøftelserne om den rammeaftale på det sociale område og det almene ældreboligområde, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet.

Socialtilsynet fastsætter takster og den objektive finansiering af socialtilsynenes opgaver. Finansieringen drøftes hvert år i forbindelse med indgåelse af styringsaftalen som led i rammeaftalerne på det sociale område.

Derudover foregår en løbende dialog mellem DASSOS og Socialtilsyn Midt om kvalitet og udviklingstendenser på området.

Hovedkonklusioner fra årsrapport 2015:
Socialtilsyn Midt har i 2014 og 2015 regodkendt 1.342 plejefamilier og 359 tilbud. I 2015 tilbagekaldte socialtilsynet 24 godkendelser på plejefamilieområdet og 9 godkendelser på tilbudsområdet. Socialtilsynet har samlet set i 2015 gennemført 2.024 tilsyn.

Socialtilsyn Midt gav fire tilbud påbud (uden skærpet tilsyn). I alt blev der givet 32 påbud til de fire tilbud. Socialtilsyn Midt pålagde fem tilbud skærpet tilsyn og udstedte i den forbindelse 13 påbud. Socialtilsyn Midt fik i 2015 205 henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows), heraf omhandlede de 182 tilbudsområdet.

Kvaliteten i tilbuddene belyses i årsrapporten 2015 med en analyse af udvalgte indikatorbeskrivelser i re-godkendelserne, som er blevet gennemført i 2014 og 2015.

I forbindelse med re-godkendelser i 2014-2015 fik Socialtilsyn Midt til opgave at kontrollere og vurdere kvaliteten i alle de sociale tilbud og plejefamilier, som var blevet overdraget fra kommunerne og regionen. Socialtilsyn Midts konklusion er, at den generelle kvalitet i både de sociale tilbud og plejefamilierne er høj.

Socialtilsyn Midt vurderer endvidere, at dialogmøderne med tilbuddene er særdeles konstruktive, da dialogens styrke bl.a. er at kunne dæmme op for og løse misforståelser og konflikter samt bane vejen for et konstruktivt samarbejde.

Kapitel 3. Fokus- og udviklingsområder i 2017

3.1. Kommunikationsområdet

Kommunikationsområdet dækker indsatser til mennesker med tale-, høre- eller synshandicap. Handicappet kan enten være medfødt eller opstået som følge af sygdom eller ulykke. Mennesker med et kommunikationshandicap er en bred gruppe med forskelligartede behov. Målgrupperne rækker lige fra f.eks. ældre borgere med syns- og hørevanskeligheder, over unge i uddannelse, der i forbindelse med en ulykke har erhvervet en hjerneskade eller småbørn efter en CI-operation. Der er med andre ord tale om både sjældent forekommende og mere udbredte funktionsnedsættelser.

Kommunikationscentrene leverer specialundervisning, der skal gøre borgeren i stand til at udnytte sit potentiale i forhold til kommunikation. Derudover leveres udredning og rådgivning. Indsatserne er ud over borgeren målrettet pårørende og fagfolk.

I den midtjyske region skal borgere med særlige og komplekse kommunikationsbehov fortsat sikres en effektfuld rehabiliteringsindsats af høj kvalitet. Forudsætningen for dette er rationel drift og et fagligt og økonomisk bæredygtigt kommunikationsområde.

Abonnementsordningerne danner i dag hovedparten af det økonomiske fundament i regionens kommunikationscentre. Ordningen gør det muligt at ansætte et specialuddannet personale inden for nogle oftest snævre faglige specialer. Endvidere sikrer ordningen det nødvendige overskud til at omsætte den seneste forskning og viden til gavn for både borgerne og samfundet.

I regi af Rammeaftale 2017 vil de midtjyske kommuner og region afdække eventuelle udfordringer på området mere konkret med udgangspunkt i kommunernes ønske om rationel drift forenet med hensynet til kommunikationscentrenes økonomiske og faglige bæredygtighed. Første skridt er de kommunale indberetninger i forbindelse med udarbejdelse af Rammeaftale 2017, hvor kommunerne særskilt har vurderet sammenhængen mellem deres behov for tilbud af denne karakter og udbuddet af pladser. Envidere har kommunerne vurderet kompetencer, metoder og anvendelsen af velfærdsteknologi, jf. kap. 7. Desuden er indhentet data på kommunikationscentrenes aktiviteter, herunder udbud af ydelser, pladser m.v.

Med dette udgangspunkt vil kommuner og region i regi af Rammeaftale 2017 tage stilling til, hvorvidt særlige udfordringer skal analyseres yderligere eller om konkrete initiativer skal iværksættes med henblik på at sikre, at området drives efter lavest effektive omkostninger og med økonomisk og faglig bæredygtighed for Kommunikationscentrene.

3.2. Voksenhandicap

Mennesker, der lever med et handicap, er lige så forskellige og har lige så forskellige ønsker, behov og udfordringer i livet som alle andre. Derfor er det vigtigt, at den samlede indsats er tværgående, sammenhængende og helhedsorienteret, således at de kompetencer, der skal til for at skabe bevægelse hos borgeren, bringes i spil. Handicappede borgers muligheder for medborgerskab og aktiv deltagelse i uddannelses- og arbejdslivet samt sociale fællesskaber skal derfor styrkes med henblik på at understøtte en stadig progression og udvikling hos den enkelte.

De midtjyske kommuner og Region Midtjylland har i regi af Rammeaftale 2016 aftalt, at der skal udarbejdes fælles politiske målsætninger på det specialiserede socialområde for de kommende år. Politiske mål bliver dermed et centralt styringsredskab, hvor de kan give en klarere pejling af, hvad der skal prioriteres af politikere og administration i den enkelte kommune. Samtidig skal målene tydeliggøre hvilke resultater, den kommunale opgaveløsning skal skabe.

På baggrund af drøftelserne på KKR Midtjyllands Januarkonference samt drøftelser i DASSOS-regi blev der identificeret følgende fire områder, hvor kommunerne i den midtjyske region med fordel kan have fælles socialpolitiske KKR-målsætninger:

1. Voksenhandicapområdet
2. Misbrugsområdet
3. Socialt udsatte børn og unge
4. Voksenpsykiatriområdet.

For at omsætte KKR-målsætningen på Voksenhandicapområdet i praksis, har Den Administrative Styregruppe på Social- og Specialundervisningsområdet (DASSOS) besluttet, at kommunerne i fællesskab skal udarbejde et rammepapir, der tegner et samlet billede af, hvordan kommunerne sikrer en styrket indsats på voksenhandicapområdet.

Rammepapiret tager afsæt i en fælles forståelse af, at en styrket indsats kan bidrage til dels at skabe bevægelse og fortsat fremdrift i den enkelte borgeres sag og dels at indfri et stort fagligt og økonomisk udviklingspotentiale på voksenhandicapområdet. Centralt er derfor også et fortsat fokus på velfærdsteknologi, metodeanvendelse og-udvikling.

Efter godkendelse af rammepapiret udarbejdes der i regi af DASSOS en plan for opfølgning på målene i rammepapiret. Opfølgningen vil skulle ske lokalt i den enkelte kommune og på tværs af kommunerne. KKR-målsætningerne indarbejdes som bilag til rammeaftalen.

3.3. Fælles metodeudvikling- og anvendelse

Et væsentligt element i rammeaftalesamarbejdet har været metodeudvikling af omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud, som fagligt og kvalitativt er i orden. Kommuner og region har i den forbindelse haft fokus på omlægning af tilbud, udvikling af nye og anderledes tilbud, kortere opholdstider samt effekt af indsatsen og serviceniveau. Det er i det videre arbejde med Rammeaftale 2017 vigtigt at bygge videre på de hidtidige erfaringer med udvikling af tilbuddene.

I regi af Rammeaftale 2017 er der enighed om, at der ud over metodeudvikling også skal sættes fokus på metodeanvendelse. Et centralt element bliver derfor inddragelse af evidensbaserede metoder og anvendelse af velfærdsteknologi for at nå de opstillede målsætninger. Dermed sikres den bedst mulige ressourceanvendelse samt fortsat fokus på en styrket indsats, effektive løsninger og god kvalitet i den sociale praksis.

DASSOS har besluttet, at der i 2016 igangsættes et nyt fælles metodeudviklings-projekt på handicapområdet. Projektet fokuserer på *"Udvikling og afprøvning af tværsektorielle arbejdsmetoder i støtten til borgere med handicap inspireret af collective impact-tilgangen".* I collective impact-tilgangen fokuseres der på at sætte flere aktører sammen om et fælles mål for at løse en kompleks social problemstilling. Derigennem bliver den samlede indsats tværgående, sammenhængende og helhedsorienteret, således at de kompetencer, der skal til for at skabe bevægelse hos borgeren, bringes i spil.

Hvor det er muligt og relevant skal collective impact-tilgangen suppleres af velafprøvede og eksisterende velfærdsteknologiske løsninger. Projektet vil med fordel fortsættes og udbygges i 2017, hvis tilbagemeldinger er positive.

Kapitel 4. Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser

I henhold til lovgivningen skal Udviklingsstrategien udarbejdes på baggrund af et samlet overblik over tilbud, der ligger i regionen samt kommunalbestyrelsernes og regionsrådets overvejelser over sammenhængen mellem behovet for tilbud og det samlede udbud af tilbud. Regionsrådet bidrager til udviklingsstrategien for så vidt angår de tilbud, der aktuelt drives af regionen, eller som kommunalbestyrelserne påtænker at anmode regionen om at etablere.

I Region Midtjylland er kommunerne derfor blevet bedt om at udarbejde en vurdering af sammenhængen mellem kommunens behov for tilbud og det samlede udbud af tilbud i 2017 samt overvejelser om tilbudsviften. Kommunerne er i den forbindelse blevet bedt om at tage højde for de tendenser og udviklingstræk, som registreres i kommunen, ligesom der er blevet taget højde for etablering af forebyggende foranstaltninger.

4.1 Voksenområdet

Overordnet set tilkendegiver de midtjyske kommuner, at der er sammenhæng eller høj grad af sammenhæng mellem kommunernes behov for specialiserede tilbud på voksenområdet og det samlede udbud af specialiserede tilbud, der er omfattet af Rammeaftalen, jf. tabel 4.1.

Flere kommuner noterer en generel øget tilgang til området, borgere med ønsker om at bosætte sig i lokalområdet samt kommunernes ønsker om øget selvforsyning af botilbud. Det betyder også, at kommunerne har fokus på midlertidige, fleksible og mindre omkostningstunge pladser i eget regi, herunder bostøtte og på sigt mindre efterspørgsel efter eksterne tilbud.

På de enkelte målgrupper kan der i overvejende grad kun spores mindre afvigelser i forhold hertil. På hjerneskadeområdet noterer enkelte kommuner en stigning i målgruppen, men der opleves generelt fortsat en sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af pladser. Der noteres dog også en udfordring i forhold til udbuddet af pladser til en realistisk pris.

Kommunerne oplever også sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af pladser til voksne med udviklingsforstyrrelser og udviklingshæmning. Men flere kommuner anfører imidlertid også, at de ser en tendens til flere borgere med udviklings-forstyrrelser, herunder ADHD og på autismespektrumområdet og færre med udviklingshæmning. Det kan på sigt medføre et behov for tilpasning af tilbudstyperne til målgrupperne.

Tabel 4.1. Kommunernes samlede indberetning på voksenområdet

Voksenområdet	Opfyldelsesgrad, 1 – 5 (1 = mindst og 5 = højest grad)					
	1	2	3	4	5	Ved ikke
Fysisk funktionsnedsættelse	0	1	2	9	4	2
Hjerneskade - både medfødt og erhvervet	0	1	0	12	5	0
Udviklingsforstyrrelser	0	0	1	11	6	0
Udviklingshæmning	0	0	0	9	9	0
Anden intellektuel/kognitiv forstyrrelse	0	1	1	10	6	0
Psykiske vanskeligheder - herunder sindslidelse	0	2	0	7	9	0
Multiple funktionsnedsættelser	0	0	1	9	7	1
Sjældent forekommende funktionsnedsættelser	0	1	1	7	5	3
Hjemløshed	0	1	1	8	7	1
Overgreb - herunder voldsramte kvinder	0	0	2	7	5	2
Alkoholmisbrug	1	1	0	9	7	0
Stofmisbrug	1	1	0	9	7	0
Øvrige svære sociale problemer	0	0	1	8	5	3

Note: Kommunerne er sidestillet – uanset kommunestørrelse

4.2. Børn- og ungeområdet

Overordnet set tilkendegiver de midtjyske kommuner, at der på børn- og ungeområdet er sammenhæng eller høj grad af sammenhæng mellem kommunernes behov for specialiserede tilbud og det samlede udbud af specialiserede tilbud, der er omfattet af Rammeaftalen, jf. tabel 4.2.

Hos enkelte målgrupper kan der på sigt være behov for at være opmærksom på sammenhængen, da nogle kommuner noterer "både og" i deres kommunale indberetning, herunder målgrupperne for børn og unge med udviklingsforstyrrelser, psykiske vanskeligheder/sindslidelser og misbrug.

Især skal opmærksomheden være rettet mod børn og unge med psykiske vanskeligheder - sindslidelser, herunder spiseforstyrrelser, angst og depression, hvor 6 kommuner anfører "både og" og én kommune mindre grad af sammenhæng.

Ligesom på voksenområdet er der på børn- og ungeområdet fokus på fleksibilitet og mindre omkostningstunge pladser i eget regi. Derfor noterer flere kommuner også, at de har fokus på tidlig opsporing og forebyggende indsatser, indsatser i forhold til familierne, styrket inddragelse af netværk og familieplejer.

På hjemløseområdet har en række kommuner afkrydset "ved ikke", ligesom enkelte ikke har afkrydset. Det er begrundet med, at der ikke findes hjemløse unge i deres kommune.

Tabel 4.2. Kommunernes samlede indberetning på børn- og ungeområdet

Børn- og ungeområdet	*Opfyldelsesgrad, 1 – 5 (1 = mindst og 5 = højest grad)*					
	1	*2*	*3*	*4*	*5*	*Ved ikke*
Fysisk funktionsnedsættelse	0	0	1	9	5	2
Hjerneskade - både medfødt og erhvervet	0	0	0	9	5	3
Udviklingsforstyrrelser	0	0	3	10	2	2
Udviklingshæmning	0	0	0	10	5	2
Anden intellektuel/kognitiv forstyrrelse	0	0	2	9	4	2
Psykiske vanskeligheder - herunder sindslidelse	0	1	6	4	4	2
Multiple funktionsnedsættelser	0	0	1	9	4	3
Sjældent forekommende funktionsnedsættelser	0	0	3	7	4	3
Hjemløshed	0	0	1	5	2	8
Overgreb - herunder voldsramte kvinder	0	0	2	7	6	1
Alkoholmisbrug	0	0	3	7	4	2
Stofmisbrug	0	1	3	7	4	1
Øvrige svære sociale problemer	0	1	1	7	5	1

Note: Kommunerne er sidestillet – uanset kommunestørrelse

Kapitel 5. Afrapportering på Centrale Udmeldinger fra 2015

Ifølge bekendtgørelsen om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene ældreboligområde, skal kommunalbestyrelserne i forbindelse med fastlæggelse af udviklingsstrategien, behandle Socialstyrelsens eventuelle udmelding af målgrupper eller særlige indsatser, hvor der er behov for øget koordination eller planlægning på tværs af kommunerne i en eller flere regioner.

Formålet med udmeldingen er at sikre koordination og planlægning på tværs af kommuner og regioner af de højt specialiserede indsatser og tilbud i forhold til målgruppen. Den centrale udmelding skal danne baggrund for en dialog med kommunalbestyrelserne om de højt specialiserede indsatser og tilbud. Socialstyrelsen indgang til dialogen er det eksisterende rammeaftalesamarbejde.

Til behandling i Udviklingsstrategi 2017 udmeldte Socialstyrelsen pr. 1. november 2015 en Centrale Udmelding for borgere med svære spiseforstyrrelser. Afrapportering på den Centrale Udmelding fremgår af Udviklingsstrategiens bilag 7. Oplysningerne er indhentet i kommunerne via spørgeskemaer udsendt til de enkelte kommuner samt drøftelser i DASSOS.

5.1. Borgere med svære spiseforstyrrelser

Antallet af børn og unge (under 18 år) med en svær spiseforstyrrelse og med behov for en højt specialiseret rehabiliteringsindsats og/eller tilbud er, i de midtjyske kommuner, opgjort til i alt 40 – 47 børn og unge i 2014 og i alt 50 – 58 børn og unge i 2015. Antallet af voksne (18 år og derover) med en svær spiseforstyrrelse og med behov for en højt specialiseret rehabiliteringsindsats og/eller tilbud er, i de midtjyske kommuner, opgjort til i alt 97 – 103 voksne i 2014 og i alt 117 – 123 voksne i 2015. Målgruppen er opgjort som antallet af borgere med en svær spiseforstyrrelse, som de midtjyske kommuner har været handlekommune for i 2014 og/eller 2015, og som på et tidspunkt i løbet af 2014 og/eller 2015 har modtaget højt specialiseret rehabilitering. For de kommuner, der angiver at de har borgere i målgruppen, indberettes der samtidigt om enten en stigning i antallet eller om status quo fra 2014 til 2015.

Det er vigtigt, at understrege at målgruppestørrelsen er et skøn, som er behæftet med en vis usikkerhed – bl.a. fordi kommunerne ikke registrerer borgere ud fra diagnose, men ud fra graden af funktionsevnenedsættelsen. Dertil kommer, at det kommunale system i sig selv er en kompleks størrelse – særligt i forhold til borgere, som er berørt af flere forskellige lovgivninger. En yderligere omstændighed, der bidrager til målgruppestørrelsens usikkerhed, er, at nogle borgere kan være kendetegnet ved at have en svær spiseforstyrrelse, men ikke være motiveret for at modtage de kommunale indsatser. Endvidere kan det private markeds rolle på dette område ligeledes bidrage til en vis usikkerhed i forhold til målgruppeantallet.

Indberetningerne viser, at de midtjyske kommuner fortrinsvis anvender en gruppe af tre tilbud til børn og unge med en svær spiseforstyrrelse, hvoraf det ene er fondsbaseret og beliggende i region Nordjylland. De to andre tilbud, et regionalt og et kommunalt tilbud, er beliggende i region Midtjylland. De samme tre tilbud som på børn og ungeområdet, anvendes ligeledes til voksne med en svær spiseforstyrrelse. Derudover anvendes tre tilbud til voksne med en svær spiseforstyrrelse, hvoraf to er

kommunale tilbud, beliggende i region Midtjylland og et er regionalt, ligeledes beliggende i region Midtjylland. Af tabel 2 og 3 på side 8 og 9 i afrapporteringen (bilag 7) fremgår de konkrete tilbud. Foruden gruppen af matrikelbundne tilbud anvender de fleste midtjyske kommuner i et eller andet omfang såkaldte matrikelløse rehabiliteringsindsatser til voksne med en svær spiseforstyrrelse, hvor det på børn og ungeområdet er et fåtal af kommunerne.

Indberetningerne fra de midtjyske kommuner viser, at kommunerne i vid udstrækning oplever, at der er sammenhæng mellem kommunernes behov for højt specialiserede indsatser til voksne med en svær spiseforstyrrelse og det samlede udbud heraf. Enkelte kommuner angiver, at de oplever udfordringer med at sikre sammenhæng mellem kommunernes behov for højt specialiserede indsatser til børn og unge med en svær spiseforstyrrelse og det samlede udbud heraf. Dette er der, for flere kommuners vedkommende, fokus på at håndtere.

De midtjyske kommuner er enige om, at der imidlertid også findes en række opmærksomhedspunkter i forhold til fortsat at sikre det nødvendige udbud af højt specialiserede tilbud til borgere med en svær spiseforstyrrelse. Et af disse opmærksomhedspunkter er manglen på en fælles forståelse mellem kommunerne og Regionen. Et andet opmærksomhedspunkt er – jf. fraværet af en fælles forståelse, vanskeligheder med at koordinere indsatser rettidigt og i sammenhæng med andre tilbud. Et tredje opmærksomhedspunkt er for tidlig udskrivning, som ligeledes er forbundet med koordineringen af en tidlig og rettidig indsats. Det sidste opmærksomhedspunkt, som kommunerne peger på, er sikring af tilstrækkelige faglige kompetencer.

I forlængelse af ovenstående peger DASSOS (Den Administrative Styregruppe på Social- og Specialundervisningsområdet) i drøftelsen af fremtidig tilrettelæggelse og koordinering på, at man i regi af det tværkommunale/regionale samarbejde om rammeaftalen, vil rette opmærksomhed mod de opmærksomhedspunkter kommunerne beskriver. I første omgang har DASSOS i samarbejde med Region Midt og KOSU (Den Kommunale Styregruppe på Sundhedsområdet) samt, hvis muligt, PLO, nedsat en fælles styregruppe, hvori opmærksomhedspunkterne forankres. Styregruppens opgave er, at se på relevante løsningsmodeller for fortsat at styrke indsatsen over for borgere med en svær spiseforstyrrelse i region Midtjylland.

Kapitel 6. Fælles fokus på de sikrede institutioner

Kommuner og regioner har på tværs af landet i de to seneste rammeaftaler sat fokus på tværgående koordination og udvikling af de sikrede institutioner.

Der er på den baggrund gennemført en benchmarkinganalyse blandt samtlige driftsherrer med fokus på ressourceforbruget og koblingen heraf til både de socialfaglige indsatser samt undervisningsdelen. Regionerne har været tovholder på analysearbejdet med bidrag fra driftsherrerne, KL og kommunale repræsentanter. Undersøgelsens resultater er beskrevet i 'Rapport om de sikrede institutioner til børn og unge i Danmark - Gennemsigtighed i prisfastsættelsen af sikrede døgnpladser til unge i Danmark', der kan danne afsæt for dialogen om den fremtidige udvikling i driften af de sikrede institutioner. Analysen er afsluttet april 2016 og kan findes på følgende link: http://rammeaftale.viborg.dk/Udgivelser.

Sideløbende med analysen, har der mellem kommuner og regioner været en tværgående dialog om den fortsatte udfordring med stor ledig kapacitet på landsplan, hvor der skal tages forbehold for den stærkt svingende efterspørgsel over året.

Fælles Fokus
Med afsæt i ovennævnte analyserapport og den løbende drøftelse vil kommuner og regioner på tværs af landet og i den enkelte region indgå i en forpligtende dialog om følgende udviklingsområder:

1. Kapacitetsudvikling på de sikrede institutioner. Der er en fælles forståelse for, at kapaciteten på de enkelte sikrede institutioner i højere grad skal afspejle efterspørgslen efter sikrede pladser, hvilket bl.a. kræver en større fleksibilitet i antallet af pladser. Der følges løbende op på kapacitetsudviklingen.

2. Kerneopgaven i de sikrede institutioner. På baggrund af analyserapportens konklusioner drøftes, hvordan der skabes større ensartethed og gennemsigtighed i de sikrede institutioners basisydelser (grundpakker). Vigtige fokusområder er uddannelse, misbrug og kognitive behandlingsprogrammer, hvor der bør være størst mulig fokus på effekt af de valgte indsatser og koncepter. Der vil også være områder, hvor institutionerne differentierer sig, men det skal ske med en faglig begrundelse.

3. Samarbejde om den unge fra indslusning til udslusning. Der er en fælles forståelse for, at der er behov for at styrke samarbejdet mellem de anbragte børn og unges opholdskommune/myndighedskommune og den sikrede institution. Det kan bl.a. ske gennem konceptudvikling og best practice for f.eks. indskrivning og samarbejde.

Den forpligtende dialog om de tre udviklingsområder skal både ske mellem og på tværs af de enkelte rammeaftaleparter, for at sikre overblik og koordination på landsplan.

Kapitel 7. Specialundervisningsområdet

Specialundervisningsområdet omfatter følgende undervisningstilbud:

- De lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, der drives af regionsrådet i henhold til § 20, stk. 3, i lov om folkeskolen og § 1, stk. 2, i lov om specialundervisning for voksne.
- Undervisningstilbud for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder (Kommunikationscentre), der drives af regionsrådet i henhold til § 1, stk. 3, i lov om specialundervisning for voksne.
- Rådgivning og vejledning, der ydes af de regionale undervisningstilbud og Københavns Kommunes lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, og som ikke er knyttet til pladserne på undervisningstilbuddene.

Region Midtjylland driver ikke lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for børn og unge i henhold til Folkeskolelovens § 20, stk. 3 eller lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for voksne i henhold til Specialundervisningslovens § 1, stk. 2.

Som nævnt i kapitel 3.1. er kommunikationsområdet udpeget som særligt fokus- og udviklingsområde i Rammeaftale 2017. Derfor vil de midtjyske kommuner og region i regi af Rammeaftale 2017 afdække eventuelle udfordringer på området - med udgangspunkt i kommunernes ønske om rationel drift forenet med hensynet til kommunikationscentrenes økonomiske og faglige bæredygtighed.

Første skridt er de kommunale indberetninger i forbindelse med udarbejdelse af Rammeaftale 2017, hvor kommunerne har vurderet på sammenhængen mellem udbud og efterspørgsel efter pladser til borgere med fysisk funktionsnedsættelse, herunder høre-, syns- og kommunikationsnedsættelse.

Desuden har kommunerne særskilt vurderet på Kommunikationscentrene beliggende i den midtjyske region i forhold til sammenhængen mellem kommunernes behov for tilbud af denne karakter og udbuddet af pladser. Endvidere er kommunerne specifikt for hver af de enkelte Kommunikationcentre blevet bedt om at vurdere kompetencer, metoder og anvendelsen af velfærdsteknologi. I de kommunale indberetninger blev der spurgt ind til følgende Kommunikationscentre:

- Center for kommunikation, Herning Kommune
- Center for syn og hjælpemidler, Aarhus Kommune
- CKU, Viborg og Skive Kommuner
- Kommunikation og teknologi, Horsens og , Hedensted og Odder Kommuner.
- Synssamarbejde Midt, Randers, Syddjurs, Norddjurs og Favrskov Kommuner¨
- Institut for Kommunikation, Region Midtjylland.

Specialundervisningsområdet i 2017

De 19 kommuner i Region Midtjylland har i deres kommunale indberetninger angivet i hvilken grad den enkelte kommune oplever sammenhæng mellem kommunens behov for specialiserede tilbud til målgruppen og det samlede udbud af specialiserede tilbud til denne målgruppe. Målgruppedefinitionen tager afsæt i Socialstyrelsens målgruppekategorisering. Den overordnet målgruppe, der indgår i rammeaftalen er

fysisk funktionsnedsættelse og omfatter bl.a. døvblindhed samt høre-, tale- og synsnedsættelse.

Af de kommunale indberetninger på voksenområdet fremgår det, at hovedparten af kommuner oplever sammenhæng eller høj grad af sammenhæng mellem kommunens behov og udbuddet af tilbud til målgruppen, jf. tabel 4.1. 12 kommuner angiver således dette i afkrydsningsskemaet. På sigt skal opmærksomheden dog også være rettet mod, at 2 kommuner har afkrydset i "både og", 1 kommune i "mindre grad", mens 2 kommuner har angivet "ved ikke". På børn og ungeområdet angiver 14 kommuner, at de oplever sammenhæng eller høj grad af sammenhæng mellem kommunens behov og udbuddet af tilbud til målgruppen, jf. tabel 4.2.

Kommunikationscentre:
Som nævnt har kommunerne særskilt vurderet på Kommunikationscentrene beliggende i den midtjyske region i forhold til sammenhængen mellem kommunernes behov for tilbud af denne karakter og udbuddet af pladser.

Kommunernes tilbagemeldinger viser et tydeligt billede af, at den enkelte kommune primært benytter det Kommunikationscenter, der geografisk er placeret tættest på og som den enkelte kommune sandsynligvis har indgået en abonnementsaftale med. Hovedparten af kommunerne afkrydser således, at de ikke anvender de øvrige tilbud. Undtagelsen er dog Institutit for Kommunikaton, som halvdelen af kommunerne anvender og som drives af Region Midtjylland.

Alle de kommuner, der anvender Institut for Kommunikation, angiver, at kapaciteten hænger sammen med efterspørgslen. Samtidig angiver de, at de er helt eller delvist enige i, at tilbuddet besidder relevante kompetencer. Ligeledes er kommunerne enige i, at tilbuddet anvender metoder, som er dokumenteret som virksomme overfor målgruppen og at tilbuddet anvender relevant velfærdsteknologi. 6 kommuner har angivet, at de fysiske rammer på tilbuddet er tidssvarende og målrettet målgruppen, mens 4 kommuner angiver "ved ikke".

I forhold til det specifikke Kommunikationscenter kommunerne benytter, er kommunerne helt eller delvis enige i, at kapaciteten hænger sammen med efterspørgslen, at tilbuddet besidder relevante kompetencer, anvender metoder, som er dokumenteret som virksomme overfor målgruppen og at tilbuddet anvender relevant velfærdsteknologi. De fysiske rammer på tilbuddet er ligeledes tidssvarende og målrettet målgruppen.

Styringsaftalen

Kapitel 8. Indledning

Styringsaftalen skal lægge rammerne for kapacitets- og prisudviklingen i det kommende år for de omfattede tilbud i regionen. Formålet med styringsaftalen er, at øge bevidstheden om og stillingtagen til de styringsmæssige konsekvenser af, at kommunerne på det specialiserede socialområde er afhængige af at købe og sælge pladser på tværs af kommunegrænserne. Det medfører et behov for at koordinere rammerne for dette køb og salg på en anden måde, end det har været tilfældet i det hidtidige rammeaftalekoncept. Der stilles i regelgrundlaget krav om, at styringsaftalen indeholder:

- Angivelse af, hvilke konkrete tilbud der er omfattet af styringsaftalen
- Aftaler om udviklingen i taksterne for tilbud omfattet af aftalen
- Aftaler om prisstrukturen for de omfattede tilbud
- Aftaler om oprettelse og lukning af tilbud og pladser
- Aftaler om principper for evt. indregning af driftsherrens udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud aftalt i rammeaftaleregi
- Aftaler om frister for afregning for brug af tilbud
- Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud og fastlæggelse af, i hvilket omfang overtagne tilbud skal stå til rådighed for de øvrige kommuner

Tilbud på socialområdet finansieres fuldt ud af kommunerne, bortset fra visse særlige administrative opgaver omkring rammeaftalen og de specialrådgivningsydelser, hvorom der indgås kontrakt med VISO.

Kommunerne har ansvaret for, at der er det nødvendige antal pladser til rådighed enten i form af kommunens egne tilbud eller ved køb af pladser i andre kommuners, private eller regionale tilbud. Dog har regionerne leverandørpligt på en række fastlagte områder.

Kapitel 9. Tilbud omfattet af styringsaftalen

Ifølge bekendtgørelsen om rammeaftaler er det inden for fastsatte rammer op til kommunerne i fællesskab at fastlægge præcis hvilke tilbud, der er omfattet af rammeaftalen (styringsaftalen).

I tabel 3.1 i Udviklingsstrategiens kapitel 3 findes en oversigt over hvilke paragraffer der er omfatter af rammeaftalen. Af disse specialiserede sociale tilbud er det besluttet at kun tilbud hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren er en del af rammeaftalen. Hvis et tilbud har flere afdelinger/takstgrupper, så opgøres det for hele tilbuddet samlet, om der er mere end 5 % af pladserne, der anvendes af andre kommuner.

De enkelte tilbud der er omfattet af rammeaftalen kan ses i bilag 1. Driftsherrerne opfordres til, at lade takstberegningsprincipperne være gældende for alle tilbud.

Kapitel 10. Udviklingen i taksterne

Der er enighed om følgende udvikling i taksterne:

- At udgiftsstyring på dette område fortsat er vigtig, da det må forventes, at de samlede kommunale udgifter fortsat vil være under pres.

- At der fortsat skal være fokus på udviklingen af omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Dette kan ske ved sammenlægning og omlægning af tilbud, udvikling af nye og anderledes tilbud, kortere opholdstider, fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau.

- At der fortsat skal arbejdes med nye måder at styre udgiftsudviklingen på bl.a. gennem øget fokus på visitationen og den fælles metodeudvikling og anvendelse.

- At indførelse af differentierede takster for de enkelte tilbud fortsættes med henblik på at sikre større gennemsigtighed mellem ydelse og takst. Dog anbefales, at driftsherrerne begrænser antallet af takstniveauer.

- At driftsherrerne kan reducere det maksimale overhead til administrationsomkostninger på 6,1 %.

- At indgå i dialog med de private driftsherrer/tilbud om fortsat udvikling af mere omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Herunder at de private driftsherrer/tilbud reducerer deres udgifter og dermed taksterne svarende til de offentlige driftsherrers reduktion gennem de senere år.

- Der foretages en samlet reduktion af taksterne med minimum 3% i perioden 2015-2018, med mulighed for at medregne den reduktion af taksterne, som er gennemført fra 2014 til 2015.

- Driftsherrerne har mulighed for at fordele nedsættelsen forskelligt på voksen- og børneområdet, og på de forskellige tilbud. Takstreduktionen skal således ses som et gennemsnit af den enkelte driftsherres samlede tilbud omfattet af rammeaftalen. Takstreduktionen skal ses i forhold til den ordinære takst for 2015 (dvs. uden over-/underskud indregnet). (Afskrivning og forrentning af bygninger mv. indgår ikke, men følger blot de gældende beregningsprincipper. Desuden kan bidragsprocenten til tjenestemandsopsparing ikke ændres). Det bemærkes at udgiftsbudgetterne og dermed taksterne derudover er omfattet af den almindelige pris- og lønregulering.

- I særlige tilfælde kan der mellem driftsherren og køberkommunerne indgås aftale om en anden takstudvikling end ovenstående.

- De sikrede institutioner Koglen og Grenen samt institutionen MultifinC er ikke omfattet af takstreguleringen.

Taksterne beregnes normalt som et gennemsnit for den ydelsespakke, der gælder for takstgruppen. Denne standardtakst kan imidlertid i helt særlige tilfælde erstattes af individuelt beregnede takster. Dette kan ske i form af tillægstakser, procentregulering af standardtaksten eller som helt individuelt beregnede projekttakster.

For at kunne følge udviklingen i tillægstakster og indskrivninger til mere end 100 % takst, skal hver kommune én gang årligt indsende opgørelser af alle tilbud, hvor der er aftalt betaling udover den almindelige takst. Den enkelte kommune vil modtage en anmodning, når opgørelsen indkaldes.

Der skal sikres et konstruktivt samarbejde om at skabe en effektiv opfølgning på rammeaftalens intentioner i forhold til de praktiske, realøkonomiske, faglige og socialretlige konsekvenser.

Det aftales hvert år, hvilke ændringer i lov og cirkulæreprogrammet, der skal indgå i takstudviklingen. Sekretariatet for rammeaftaler udregner ændringerne. DASSOS beslutter på sit møde i august, om der skal reguleres herfor i den aftalte takstudvikling.

Kapitel 11. Prisstrukturen for de omfattede tilbud

11.1 Principper for takstfastsættelse

Ved fastsættelse af takster for regionale og kommunale tilbud anvendes følgende overordnede principper:

- **Incitament til effektiv drift**
  Udbyderen skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten. Efterspørgeren skal have incitament til at indgå i dialog med udbyderen om væsentlige ændringer i efterspørgslen.

- **Taksterne skal være retvisende**
  Sammenlignelige tilbud skal kunne sammenlignes på priserne. Administrationen af takstsystemet skal være enkel, men samtidig give mulighed for den nødvendige differentiering. Det skal tilstræbes at takstsystemet skal være gennemsigtigt.

- **Budgetsikkerhed for kommunerne og Region Midtjylland**
  Budgetterne skal være realistiske i forhold til de faktiske omkostninger. Løbende dialog og tilpasning af kapaciteten sikrer, at risiko for uforudsete udsving i økonomien dækkes ind.

- **Udviklingstiltag**
  Det enkelte kommunale eller regionale tilbud skal sikres muligheden for løbende udvikling. Omkostningerne indregnes i taksten.

- **Samme regler for alle udbydere af tilbud**
  For at sikre ensartede konkurrencevilkår gælder de samme regler for omkostningsberegninger for alle udbydere inden for rammeaftalens område.

- **De vedtagne takster er endelige**
  Der er enighed om, at taksterne betragtes som endelige, og at efterregulering skal begrænses i størst mulig omfang. Undtagelser fra denne aftale om at taksterne er endelige fremgår af kapitel 6 i bilag 2.

11.2 Indhold af taksterne

Taksterne skal indeholde alle omkostninger, der kan henføres til et tilbud. Taksterne skal blandt andet rumme tilbuddenes driftsomkostninger, udviklingsomkostninger, henførbare administrationsudgifter, udgifter ved ubenyttede pladser, pladser til akutte tilbud og eventuelt beredskab som led i at undgå ventelister.

De langsigtede omkostninger til drift af tilbuddet skal endvidere medtages. Taksterne skal derfor indeholde udgifter til afskrivning og forrentning af tilbuddets bygninger, grunde, inventar og driftsmidler, der ikke kan afskrives straks. Hvis tilbuddet holder til i lejede lokaler, indregnes de faktiske udgifter til husleje. Desuden indregnes udgifter til Taksterne skal indeholde alle omkostninger, der kan henføres til et tilbud.

Taksterne skal blandt andet rumme tilbuddenes driftsomkostninger, udviklingsomkostninger, henførbare administrationsudgifter, udgifter ved ubenyttede pladser, pladser til akutte tilbud og eventuelt beredskab som led i at undgå ventelister.

De langsigtede omkostninger til drift af tilbuddet skal endvidere medtages. Taksterne skal derfor indeholde udgifter til afskrivning og forrentning af tilbuddets bygninger, grunde, inventar og driftsmidler, der ikke kan afskrives straks. Hvis tilbuddet holder til i lejede lokaler, indregnes de faktiske udgifter til husleje. Desuden indregnes udgifter til opsparet tjenestemandspension i driftsåret. Endelig skal der indregnes en regulering af over- eller underskud fra tidligere år, hvis over-/underskuddet er på mere end +/- 5 %.

Kommunerne i regionen og Region Midtjylland har indgået aftale om omkostnings- og beregningsmodeller på social- og specialundervisningsområdet. Aftalen fremgår af bilag 2 og giver en mere detaljeret beskrivelse af grundlaget for beregningen af de årlige takster for de tilbud, der indgår i rammeaftalen.

11.3 Forudsætninger der aftales i forbindelse med den årlige rammeaftale

I forbindelse med den årlige rammeaftale, er der aftalt visse generelle forudsætninger for beregningen af taksterne.

Det er aftalt, at følgende procentsatser skal benyttes i takstberegningen for de enkelte tilbud:

	Procentsats
Administration (inkl. omkostninger til udvikling og dokumentation af kvalitet)	6,1
Opsparing til pensionsomkostning for tjenestemænd	30,0
Forrentning af grunde, bygninger og inventar (Nationalbankens diskonto 1. maj året før budgetåret plus 1 procent)	1,00

Kommunerne og Region Midtjylland har aftalt, at procenten for "Administration" er en maksimal procent. En nærmere beskrivelse af takstberegningen, og herunder også mulighederne for at fravige procentsatserne, findes i bilag 2 til styringsaftalen.

Belægningsprocent: Det er aftalt, at følgende belægningsprocenter skal benyttes for alle tilbud, hvor der afregnes efter antal dag- eller døgnpladser:

	Belægningsprocent
Børn og Unge området	98 %
Voksenområdet (ekskl. forsorgshjem og kvindekrisecentre)	100 %

Anvendelsen af ovenstående belægningsprocenter er nærmere beskrevet i bilag 2, hvor det også er beskrevet, hvordan belægningsforudsætninger for forsorgshjem og kvindekrisecentre beregnes. Ligeledes findes der undtagelser for akut-tilbud og for nyetablerede tilbud.

11.4 Taksttyper

Der skal jf. takstbekendtgørelsen fastsættes takster for de enkelte ydelser, som driftsherren leverer. Taksterne kan beregnes på flere forskellige måder:

Standardtakster: Også kaldet gennemsnitstakst. Taksterne er beregnet ud fra en gennemsnitlig ydelsespakke, defineret via en servicedeklaration eller anden indholdsbeskrivelse.

Differentierede takster: Driftsherren kan som en del af den årlige fastsættelse af takster indberette flere takstgrupper (differentierede takster) med hver sin servicedeklaration eller indholdsbeskrivelse i samme tilbud. Det skal ske inden for en uændret samlet ramme for det enkelte tilbud.

Når der anvendes differentierede takster skal der på Tilbudsportalen findes en ydelsesbeskrivelse, hvoraf det konkret fremgår, hvordan ydelserne adskiller sig i de niveauer, som anvendes som differentierede takstgrupper. Det skal være tydeligt hvordan der anvendes forskellige ressourcer på de forskellige niveauer. Driftsherren skal desuden tilstræbe at de ressourcer, der anvendes i det enkelte tilbud, også reelt svarer til de ydelsesniveauer, som borgerne er visiteret til. Endelig opfordres driftsherren til at begrænse antallet af ydelsesniveauer, og derved sikre tilpas store spring mellem takstniveauerne til, at der kan laves en meningsfuld beskrivelse af forskellene i ydelserne på de enkelte takstniveauer. Det er aftalt at der skal ske en årlig opfølgning på dette.

Differentierede takster kan være opdelt i en basistakst og en ydelses takst. Basistaksten er den takst der betales for de ”faste” dele af et tilbud, eksempel bygninger, nattevagt mv. Basistaksten vil således være ens for alle pladserne på tilbuddet på tværs af ydelses niveauerne. Ydelses taksten er derimod den der varierer mellem ydelses niveauerne, og vil således dække de ”variable” dele af tilbuddet, eksempelvis pædagogtimer, der variere med tyngden af den enkelte borger.

Individuelle takster: I helt særlige tilfælde kan individuelt beregnede takster anvendes. Dette kan ske i form af tillæg for ydelser, som ligger ud over ydelsespakken, eller i form af en aftalt procentvis regulering af taksten, eller som en helt individuelt aftalt takst (projekttakst).

Der er enighed imellem kommunerne og regionen om, at begrænse anvendelsen af individuelt beregnede takster (herunder tillægstakster, procentreguleringer og projekttakster) mest muligt.

Taksttyper og udvikling: For at kunne følge takstudviklingen, så skal pladserne, de fulde omkostninger og takstelementerne indberettes i den årlige opgørelse af over- og underskud. Dette gælder uanset om der anvendes standardtakster, differentierede takster eller individuelle takster.

11.5 Regulering af over-/underskud[1]

Kommunale og regionale driftsherrer skal i overensstemmelse med takstbekendtgørelsens §§ 5-8 indregne tidligere års over- og underskud i taksten for ydelser og ydelsespakker i form af tillæg til eller reduktion af taksten,

Over- og underskud opgøres på baggrund af det årets takstindtægter, sammenholdt med årets nettodriftsomkostninger for det enkelte tilbud inkl. de forskellige overhead til administration, bygninger mv.

Det er således et lovkrav, at regionernes og kommunernes over- og underskud efterreguleres i taksterne to år efter, hvis det overstiger +/- 5 %.

Overskud på op til 5 % må hensættes til senere brug. Driftsherren skal indenfor 5 år bruge hensættelsen til at dække underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende inden for driftsherrens samlede drift af ydelser og tilbud omfattet af rammeaftalen.

Underskud på op til 5 % kan ikke indregnes i taksten, men skal f.eks. dækkes via effektivisering eller tidligere henlagt overskud inden for driftsherrens samlede drift af ydelser og tilbud omfattet af rammeaftalen.

Er der ydelser, hvor over- eller underskud er større end +/- 5 %, udlignes den andel af over- eller underskud, som ligger ud over +/- 5 %, på tværs af ydelserne inden for tilbuddet, hvor tilbuddet defineres således:[2]

- Det er op til driftsherren, om flere afdelinger organiseres som ét tilbud med flere afdelinger eller om de enkelte afdelinger er enkeltstående tilbud.

- Det er dog en forudsætning for, at der kan være tale om ét tilbud med flere afdelinger, at der er et vist samarbejde afdelingerne imellem om at levere samme form for ydelser til forskellige målgrupper eller forskellige ydelser til samme målgruppe samt, at afdelingerne har fælles ledelse, fælles økonomi og evt. fælles personale.

Dette er nærmere beskrevet i styringsaftalens bilag 2, hvor der også er defineret en undtagelsesbestemmelse for små tilbud, der leverer samme ydelse.

[1] Reglerne beskrevet her følger bekendtgørelse nr. 9 af 12. januar 2015 om beregning af takster og betaling for visse ydelser og tilbud efter serviceloven. Denne er gældende for over- og underskud der oparbejdes i 2015 og fremadrettet.

[2] Denne definition er den samme som anvendes i vejledning om socialtilsyn jf. kapitel 3 punkt 10.

Kapitel 12. Oprettelse og lukning af tilbud og pladser

12.1 Procedurer for justering af rammeaftalen

Der er en vis grad af rummelighed i rammeaftalen. Driftsherren har mulighed for at foretage justeringer på tilbudsniveau, idet der påhviler en forpligtigelse til at tilpasse kapaciteten.

Driftsherrens forpligtigelse til at tilpasse kapaciteten er vigtig, og er en central forudsætning for at drive tilbuddene økonomisk effektivt. Den løbende tilpasning er afgørende for at undgå tomme pladser (og høje priser) og for få pladser (og venteliste).

Den enkelte kommune og Region Midtjylland har dermed pligt til, via løbende justeringer, at udnytte ressourcerne optimalt. Tidlig orientering og dialog med de berørte parter er i den forbindelse afgørende - inden godkendelse i DASSOS.

Der er mellem kommuner og Region Midtjylland enighed om behovet for løbende opfølgning og justering af kapaciteten i takt med ændrede behov. For at sikre den mest optimale kapacitet, er samarbejdsparterne enige om, at der gennem faglig dialog og behovsvurdering, kan foregå en løbende planlægning for en række målgrupper. Som følge heraf kan det blive nødvendigt at udarbejde tillæg til rammeaftalen.
Foretager en kommune større ændringer i form af oprettelse af et nyt tilbud, skal de øvrige kommuner og Region Midtjylland orienteres så tidligt som muligt – og senest når beslutningen er truffet. 'Fair play' er i den forbindelse centralt, hvorfor der lægges vægt på drøftelser mellem parterne så tidligt som muligt i processen.

Da alle regionale tilbud drives efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen, jf. Servicelovens § 5, kræver det godkendelse af kommunerne, hvis Region Midtjylland finder behov for oprettelse af nye tilbud eller ændringer i de eksisterende tilbud. Når en kommunalbestyrelse overtager et tilbud fra regionen, overføres leverandørforpligtelsen, og tilbuddet skal som hidtil indgå i rammeaftalen.

Er der behov for større ændringer - eksempelvis nedlæggelse af et tilbud - behandles emnet i DASSOS inden den endelige beslutning træffes af driftsherren. Også her er tidlig dialog med de berørte parter af central betydning.
For at undgå prisglidninger kan der ikke ske ændringer af taksten i aftaleperioden som følge af evt. kapacitetsændringer. Der henvises til styringsaftalens bilag 2, kapitel 6 for regler om ændring af takster.

12.2 Tilpasninger og ændringer i kapaciteten

Som led i udarbejdelsen af styringsaftalen har kommunerne indsendt en kommunal indberetning til Sekretariat for rammeaftaler, hvori det forventede behov for tilbud i 2017 præsenteres.

De kommunale indberetninger viser, at de midtjyske kommuner overordnet set oplever, at der er sammenhæng eller høj grad af sammenhæng mellem kommunernes behov for specialiserede tilbud og det samlede udbud af specialiserede tilbud, der er

omfattet af Rammeaftalen. Dette gælder for såvel voksenområdet som børn- og ungeområdet. På den baggrund er det besluttet, at den kapacitet, der blev stillet til rådighed for kommunerne i regionen i 2016, overordnet set videreføres til 2017 med visse justeringer.

Når der er konkrete forslag til justeringer på et tilbud, er der gode erfaringer med at driftsherren mødes med de aktuelle betalingskommuner til fastlæggelse af målgruppe, antal pladser og serviceniveau, inden der træffes endelig beslutning.

12.3 Udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud

Ved oprettelse og lukning af et tilbud er det driftsherren, der alene er ansvarlig for eventuelle uforudsete problemstillinger, herunder eventuelle økonomiske problemstillinger. Der kan således ikke foretages efterregulering af taksten eller på anden måde foretages restafregning til betalingskommunerne. Der kan heller ikke på anden måde sendes restafregning til betalingskommunerne, og eventuelle over-/underskud kan ikke indregnes i andre tilbud.

Ved sammenlægning/opsplitning af tilbud skal over-/underskud følge med til det/de nye tilbud. I fordelingen tages hensyn til de konkrete forhold i omlægningen. Eksempelvis kan over-/underskud overføres forholdsmæssigt til to eller flere tilbud, som det oprindelige tilbud opsplittes i, idet der tages hensyn til, hvordan borgerne fra det oprindelige tilbud fordeler sig på de nye tilbud/afdelinger.

12.4 Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede institutioner

Kommunalbestyrelserne skal i dialog med regionsrådene sikre tværregional koordination af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud samt de sikrede institutioner. Der er på den baggrund nedsat et kommunalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de administrative styregrupper på det specialiserede socialområde i hvert af de fem kommunekontaktråd. Koordinationsforummet er ansvarlig for at udarbejde forslag til landsdækkende koordination af de berørte områder, som indgår i de enkelte rammeaftaler. For yderligere information vedr. lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede institutioner henvises til kapitel 5.2 samt bilag 3 i Udviklingsstrategi 2017.

12.5 Koordinationsstruktur

I forbindelse med evalueringen af kommunalreformen er der indgået en politisk aftale mellem alle partier i Folketinget om, at der skal etableres en national koordinationsstruktur, som skal udvikles og varetages af Socialstyrelsen.

Koordinationsstrukturen dækker det mest specialiserede socialområde og specialundervisningsområde. Socialstyrelsen overvåger udviklingen i målgrupper, tilbud og indsatser samt indsamler og formidler viden om effekt af indsatserne på det mest specialiserede socialområde og på området for den mest specialiserede specialundervisning. Målet er, at den mest specialiserede viden er tilgængelig og tilbuddene udvikles dynamisk i takt med, at behovene ændrer sig. Målet er derved at

forhindre en uhensigtsmæssig afspecialisering af specialundervisningsområdet og det specialiserede socialområde.

Omdrejningspunktet for den nationale koordinationsstruktur er en dialogbaseret samarbejdsmodel med kommunerne. Modellen skal styrke overvågningen og udviklingen af de højt specialiserede social- og specialundervisningstilbud. Dette sker i samarbejde med kommuner, regionerne, KL og andre relevante interessenter. Den dialogbaserede samarbejdsmodel benytter sig af det etablerede KKR samarbejde, herunder arbejdet i de administrative styregrupper.

Kapitel 13. Afregning for brug af tilbud

13.1 Betalingsaftale

For at sikre fleksibilitet og dokumentation ved køb og salg af pladser, skal der indgås en skriftlig visitations og betalingsaftale mellem køber og sælger.

I tilfælde af revisitation og deraf følgende ændringer i ydelsen, bør den enkelte handlekommune inddrage betalingskommunen.

Betalingsaftalen skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen. Der lægges vægt på, at betalingsaftalen tilpasses således, at den kan anvendes ved indberetning til det eller de afregningssystemer kommunen og Regionen anvender.

Betalingsaftalen skal således som minimum omfatte:

- Borgers navn og cpr.-nummer
- Information om hvem der er handlekommune samt hvem der er betalingskommune
- Information om hvem der er leverandør
- Oversigt over de enkelte ydelser, herunder bevillingsparagraf, der indgår i tilbuddet
- Bevillingsomfanget for de enkelte ydelser
- Startdato og priser for de enkelte ydelser
- Opsigelsesvarsel

Der skal ikke indgås betalingsaftale omkring den grundtakst, der skal betales af kommunerne ved anbringelse efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 40 (BEK nr. 186 af 20/02/2015, de objektivt finansierede pladser).

13.2 Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftlig

Betalingsaftalen indgås mellem handlekommunen og driftsherren. I de tilfælde der er anden betalingskommune, skal denne myndighed afregne efter den indgåede betalingsaftale.

Takstgruppen har udarbejdet en beskrivelse af processen i forbindelse med indgåelse af matchnings- og betalingsaftaler for regionens tilbud, herunder også principper for ind- og udskrivning. Beskrivelserne findes på www.rammeaftale.midtjylland.dk under punktet ”Rammeaftaler” og ”Til sagsbehandlere”. Materialet opdateres løbende.

13.3 Afregningsproceduren

Driftsherren sender månedlige afregninger til betalingskommunerne. Fristen for betaling fastsættes til minimum 14 dage.

Der er mulighed for, at køber og sælger kan indgå abonnementsaftaler på en række særlige områder. I forhold til behandling af misbrugere er der ligeledes behov for en særlig håndtering af takstberegningen. Principperne for indgåelse af

abonnementsordninger og takststrukturer for misbrugsbehandling er nærmere beskrevet i bilag 2, kapitel 4.3.

Ved abonnementsordninger kan driftsherren sende halvårlige afregninger til betalingskommunerne.

Objektivt finansierede pladser afregnes a conto først på året, mens grundtaksten afregnes månedligt efter konkret forbrug.

Betalingskommunen kan ikke regulere i den fremsendte regning. Regningen betales uanset enighed om regningens størrelse eller øvrige betalingsforhold. Betalingskommunen meddeler uoverensstemmelser i regningen til driftsherren. Det er herefter driftsherren, der skal foretage de nødvendige berigtigelser i den kommende afregning, i fald indsigelsen er berettiget. Fejlagtigt betalte beløb refunderes altså efterfølgende. Dette princip er nødvendigt, hvis afregningssystemerne skal fungere effektivt.

13.4 Opsigelsesvarsel

Opsigelsesvarslet er løbende måned plus én måned, dette gælder også ved dødsfald, idet dødsfald i sig selv sidestilles med en opsigelse. Betaling i opsigelsesperioden forudsætter, at leverandøren har sædvanlige omkostninger forbundet med pladsen og at pladsen ikke kan disponeres til anden side.

Opsigelsesvarslet er ikke gældende for de objektivt finansierede pladser, ved anbringelser efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 40 (BEK nr. 186 af 20/02/2015, de objektivt finansierede pladser). Det skyldes, at der kan være tale om korte ophold, hvor opholdstiden meget sjældent kendes, da den kan afgøres af domstolene.

Dette er uddybet i bilag 2, kapitel 7.

13.5 Forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar

Driftsherren kan med henblik på at oprette eller opretholde tilbud, indgå aftaler med en eller flere kommunalbestyrelser om forpligtende købsaftaler eller delt finansieringsansvar.

En forpligtende købsaftale, er en aftale, hvor en eller flere kommunalbestyrelser garanterer for betaling af et bestemt antal pladser, i et tilbud, i en aftalt periode, hvis pladserne ikke efterspørges af andre.

Aftaler om delt finansieringsansvar, er en aftale, hvor en eller flere kommunalbestyrelser, bidrager til finansieringen af et konkret tilbud, uden at kommunalbestyrelsen selv er driftsherre.

Kapitel 14. Kommunale overtagelser af regionale tilbud

Reglerne om kommunale overtagelser af regionale tilbud fremgår af Servicelovens §§ 186-187.

Dette indebærer, at en kommunalbestyrelse har mulighed for at overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen, én gang i hver valgperiode. Det skal øge regionernes muligheder for mere langsigtet planlægning af drift og udvikling.

Overtagelse af et tilbud skal fortsat drøftes i forbindelse med de årlige rammeaftaler og overtagne tilbud skal fortsat stå til rådighed for de øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen.

Senest den 1. januar i valgperiodens 3. år skal en kommunalbestyrelse have meddelt regionen, såfremt den ønsker at overtage et regionalt tilbud. Overtagelsen skal senest være gennemført den 1. januar i valgperiodens 4. år.

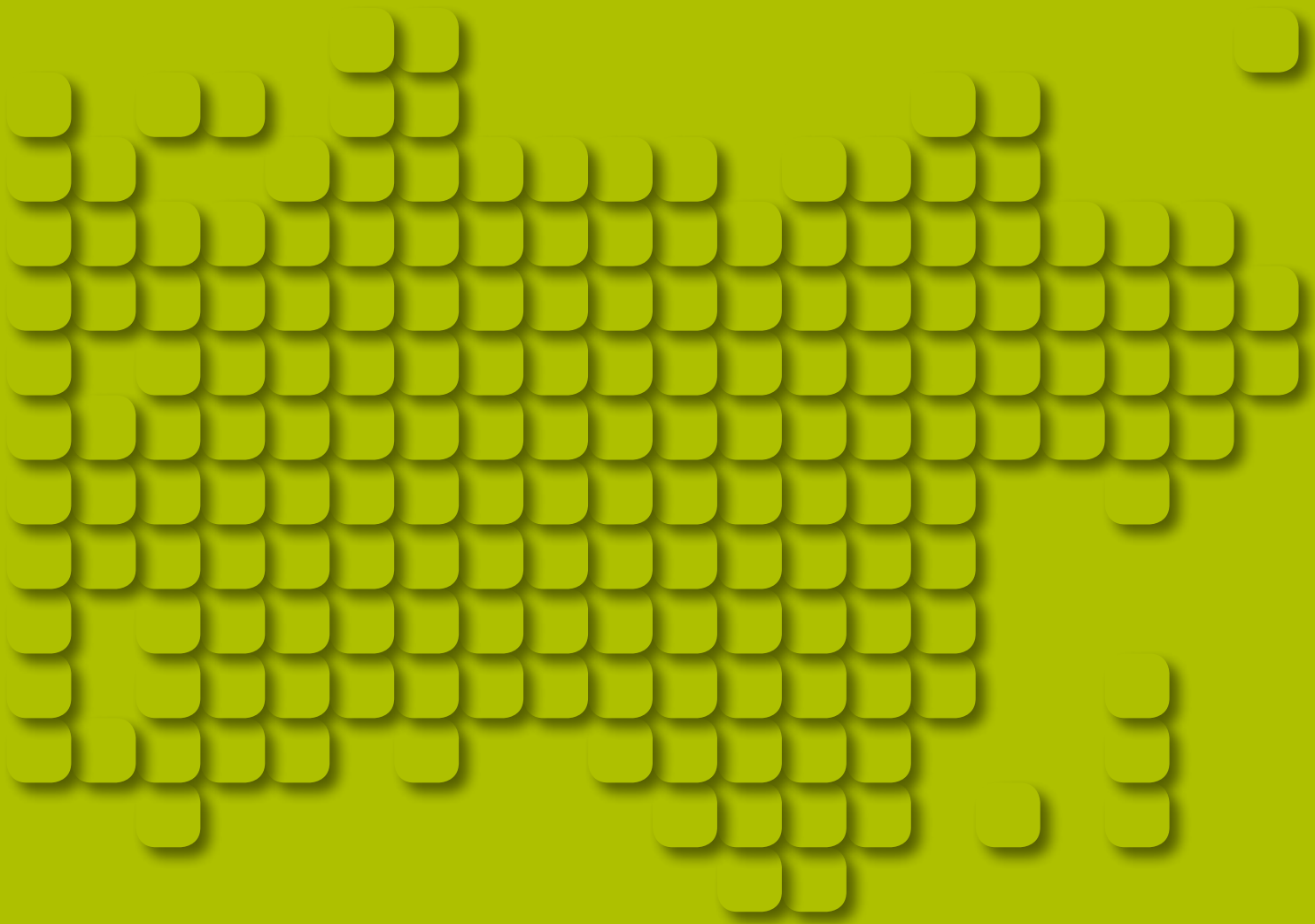
14.1 Procedure for kommunale overtagelser

Såfremt en kommune ønsker at vurdere mulighederne for at overtage tilbud fra Region Midtjylland, rettes der henvendelse til Regionen, der er behjælpelig med de nødvendige data. Kontaktudvalget har godkendt proceduren for overdragelsesprocessen på deres møde den 17. april 2008. Kommunerne og Region Midtjylland er enige om, at tidlig dialog med relevante parter er et centralt redskab i den forbindelse

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der beslutter, om den vil ændre ejerskabet af det enkelte tilbud.

Såfremt Kontaktudvalget ikke har behandlet overtagelsen inden beslutningen er truffet, sker der en efterfølgende orientering af udvalget med henblik på justering af rammeaftalen.

Rammeaftalen giver et samlet overblik over tilbuddene på det specialiserede socialområde og skal bidrage til at skabe sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel i tilbudene til borgerne.

De 19 kommuner i regionen
og Region Midtjylland

DASSOS

Den **Administrative** Styregruppe for
Social- og **Special**undervisnings-
området i den **midtjyske** region